

Factsheet bepalen percentage duurzaam inkopen

In deze factsheet vindt u:

- Toelichting over waarom het zinvol is om het percentage duurzaam inkopen te bepalen
- Korte formule voor het berekenen van het percentage
- Uitgangspunten voor de berekening
- Rekenvoorbeeld
- Handvatten voor het systematisch bijhouden van de prestaties

Waarom het percentage duurzaam inkopen bepalen?

De gezamenlijke overheden en de onderwijsinstellingen (MBO, HBO en universiteiten) hebben zich verbonden aan het halen van vastgestelde doelstellingen voor duurzaam inkopen. Deze doelstellingen betreffen een percentage duurzaam inkopen. Om na te gaan in hoeverre uw organisatie deze doelstelling haalt, is het zinvol om op gezette tijden het huidige percentage duurzaam inkopen te bepalen. Hieronder leest u meer over hoe u uw percentage duurzaam inkopen berekent en wat de daarbij te hanteren uitgangspunten zijn.

Het percentage duurzaam inkopen

De percentages duurzaam inkopen van de overheden en semioverheden worden berekend op basis van de productgroepen waarvoor duurzaamheidscriteria zijn vastgesteld.

Het percentage duurzaam inkopen wordt berekend op basis van de omvang (het **bedrag** in euro's) van de aanbestedingen en inkopen waarbij **alle** duurzaamheidseisen zijn toegepast (A), afgezet tegen het totale bedrag aan aanbestedingen en inkopen vallend onder de afbakening van de productgroepen van duurzaam inkopen (D).

$$\text{Het percentage duurzaam inkopen in periode } X = (A) / (D) \times 100\%$$

Uitgangspunten berekening percentage duurzaam inkopen

De volgende uitgangspunten bij het berekenen van het percentage duurzaam inkopen zijn van belang:

- **Welke inkopen: producten, werken en diensten**

De berekening van het percentage duurzaam inkopen geldt uitsluitend voor inkopen van producten, werken of diensten uit de 45 productgroepen waarvoor duurzaamheidscriteria zijn opgesteld. Een overzicht van de productgroepen waarvoor deze duurzaamheidscriteria gelden kunt u vinden op www.agentschapnl.nl/duurzaaminkopen/criteria.

- **Alleen duurzaamheidseisen tellen mee**

Uitsluitend de duurzaamheidseisen tellen mee bij de berekening van het percentage duurzaam inkopen. Onder de duurzaamheidseisen wordt verstaan: geschiktheidseisen te stellen aan de leverancier, minimumeisen aan het product en contractbepalingen zoals die door de gezamenlijke overheden zijn geformuleerd en gepubliceerd op www.agentschapnl.nl/duurzaaminkopen/criteria.

De duurzaamheidscriteria bevatten naast de duurzaamheidseisen, vaak ook duurzaamheidswensen. Het toepassen van de duurzaamheidswensen (selectie- en gunningcriteria) wordt echter bij de berekening van de afgesproken percentages niet meegerekend.

- **Omvang van de contracten**

Alle nieuw afgesloten contracten binnen de te meten periode tellen mee. Dit kunnen zijn:

1. Daadwerkelijke inkopen gebaseerd op een aanbesteding in de te meten periode. In dit geval weet u de exacte omvang van de inkopen.
2. Aanbestedingen of offerteaanvragen in de te meten periode, waarbij een daadwerkelijke inkoop nog niet heeft plaatsgevonden. In dit geval maakt u een zo nauwkeurig mogelijke schatting van de omvang.
3. Kleine inkopen die niet via aanbestedingen of offerteaanvragen verlopen. Ook in dit geval maakt u een zo nauwkeurig mogelijke schatting of optelling van de omvang.

- **Meerjarige contracten/mantel-/raamovereenkomsten**

Bij meerjarige contracten en mantel-/raamovereenkomsten die afgesloten zijn in de te meten periode, dient de waarde van het contract gedurende de gehele looptijd (en dus niet de bestellingen binnen het contract of de waarde van de te meten periode) meegenomen te worden. Het totale bedrag voor het contract/overeenkomst wordt dus eenmalig meegenomen in de berekening van het percentage.

- **Meetperiode**

De meetperiode die u hanteert is afhankelijk van de periode die u wilt evalueren. Een (half) kalenderjaar is een voor de hand liggende meetperiode. Wilt u bijvoorbeeld kalenderjaar 2010 evalueren dan neemt u alle aanbestedingen en offerteaanvragen in uw berekening mee vanaf 1 januari 2010. Voor aanbestedingen en offerteaanvragen geldt de datum van publicatie op aanbestedingskalender/Tendernet of de datum waarop de offerteaanvraag wordt verzonden.

Meetperiode Monitor Duurzaam Inkopen 2010: De landelijke Monitor Duurzaam Inkopen 2010 zal als meetperiode hanteren: de periode van 1 januari 2010 tot 1 oktober 2010. Meer informatie over de monitor 2010 kunt u vinden in de factsheet Monitor 2010 op deze pagina: www.agentschapnl.nl/duurzaaminkopen/wat_is_duurzaam_inkopen/monitor.

- **Toepassen recente duurzaamheidscriteria**

De door de overheid opgestelde duurzaamheidscriteria zijn continu in ontwikkeling. Criteria kunnen door nieuwe technologische ontwikkelingen, veranderingen in de markt of nieuwe inzichten door toepassing van de criteria worden toegevoegd, aangescherpt of geschrapt worden. Bij berekening van het percentage duurzaam inkopen dient steeds te worden gekeken of op het moment van aanbesteden de toen meest recente duurzaamheidseisen zijn opgenomen. Hou dus goed in de gaten welke duurzaamheidscriteria geldig zijn via de pagina www.agentschapnl.nl/duurzaaminkopen/criteria.

- **Uitzonderingen op de toepassing van duurzaamheidseisen**

Een aanbesteding of inkoop geldt uitsluitend als duurzaam ingekocht als álle door de overheid opgestelde duurzaamheidseisen zijn toegepast in de aanbesteding.

Er kunnen echter situaties voorkomen waarbij u eigen criteria toepast of waarbij het niet opnemen van duurzaamheidscriteria voorkomt. Hieronder leest u welke situaties die zijn en hoe u in deze gevallen het percentage duurzaam inkopen kunt berekenen.

1. Er zijn eigen, afwijkende duurzaamheidscriteria (eisen en/of wensen) toegepast met een gelijk of hoger duurzaamheidsniveau in plaats van de door de overheid vastgestelde duurzaamheidseisen.
2. Er zijn duurzaamheidswensen toegepast waardoor het toepassen van (een of meerdere) eisen overbodig is/zijn geworden om een gelijk of hoger duurzaamheidsniveau te bereiken.
3. De duurzaamheidscriteria leiden tot onacceptabele meerkosten.
4. De duurzaamheidscriteria leiden tot onacceptabele veiligheidsrisico's.

Situatie 1 en 2: In die gevallen waarbij het eindresultaat een gelijk of hoger duurzaamheidsniveau behaalt, tellen de hiermee gemoeide bedragen WEL mee bij de berekening van het percentage duurzaam ingekocht

Situatie 3 en 4: De aanbestedingen en inkopen uit de bovengenoemde situaties 3 en 4 tellen NIET mee als duurzaam ingekocht. Bij de beargumentering van het percentage duurzaam inkocht kan men een verklaring geven waarom bij desbetreffende aanbestedingen en/of aankopen niet alle eisen toegepast zijn.

- **Sociale criteria**

De sociale criteria komen in de loop van 2010 beschikbaar. Vanaf dat moment is het gewenst dat de sociale criteria bij alle inkopen worden toegepast, maar ze tellen niet mee voor het percentage duurzaam inkopen in 2010.

Rekenvoorbeeld

Gemeente ABC wil zichzelf monitoren over de periode januari 2010 tot en met juni 2010.

- In deze periode zijn 20 nieuwe contracten afgesloten ter waarde van 12 miljoen euro.
- 17 van deze contracten vallen binnen de afbakening van de productgroepen waarvoor in deze periode duurzaamheidscriteria gelden. Deze contracten hebben een waarde van 10 miljoen euro.
- In 14 van deze contracten zijn **alle** door de overheid opgestelde duurzaamheidseisen overgenomen. Deze contracten hebben een gezamenlijke waarde van 8 miljoen euro.
- In contract A is één van de door de overheid opgestelde duurzaamheidseisen niet opgenomen omdat deze onacceptabele veiligheidsrisico's met zich mee bracht. Hiervoor is de escalatieprocedure doorlopen. Hiermee is 1.000.000,- euro gemoeid.
- In contract B is één van de door de overheid opgestelde duurzaamheidseisen niet opgenomen, maar zijn twee door de gemeente zelf geformuleerde duurzaamheidscriteria toegevoegd. Na het doorlopen van de escalatieprocedure is vastgesteld dat de twee zelf toegevoegde criteria eenzelfde of hoger duurzaamheidsniveau hebben als de door de overheid opgestelde duurzaamheidseisen die niet zijn overgenomen. Dit contract heeft een waarde van 600.000 euro.
- Er is een meerjarig contract C op 1 juni 2010 afgesloten voor een periode van 4 jaar voor 400.000,- over deze 4 jaar. Hierbij zijn alle duurzaamheidseisen toegepast.

Wat is het percentage duurzaam inkopen van gemeente ABC in deze periode?

- Uitsluitend de contracten die vallen onder de afbakening van de productgroepen duurzaam inkopen vallen onder het bereik van de berekening. Dat zijn in dit geval de 17 contracten met een waarde van 10 miljoen euro.
- In de 14 contracten met een gezamenlijke waarde van 8 miljoen euro zijn alle duurzaamheidseisen opgenomen; deze zijn dus allemaal duurzaam ingekocht.
- In het contract A van 1.000.000,- euro zijn niet alle duurzaamheidseisen toegepast. Via de escalatieprocedure is bepaald dat hiervoor een goede reden was niet alle criteria toe te passen. Dit contract telt niet als duurzame inkoop.
- In het contract B van 600.000,- euro zijn weliswaar niet alle duurzaamheidseisen overgenomen, maar zijn na doorlopen van de escalatieprocedure twee eisen toegevoegd met eenzelfde of hoger duurzaamheidsniveau. Dit contract telt dus wél als duurzame inkoop.
- In het contract C zijn alle duurzaamheidseisen toegepast. Het gehele bedrag van 400.000 euro telt mee bij de berekening over de periode van 1 januari 2010 tot en met 30 juni 2010.

- De totale waarde duurzame ingekocht is dus:
 $(8.000.000 + 600.000 + 400.000) = 9$ miljoen euro.
- De totale waarde van de contracten waarvoor duurzaamheidscriteria zijn opgesteld is:
17 contracten met een waarde van 10 miljoen euro.

De gemeente ABC heeft dus een percentage duurzaam inkopen van $(9/10 \cdot 100\%) = 90\%$ over de periode januari 2010 tot en met juni 2010.

Prestaties systematisch bijhouden

Het berekenen van het percentage duurzaam inkopen is betrekkelijk eenvoudig wanneer de inkooporganisatie beschikt over een compleet overzicht van inkopen waarin is bijgehouden in hoeverre deze duurzaam zijn ingekocht. Het systematisch bijhouden van een overzicht van de mate van duurzaamheid van uw inkopen is hierbij onontbeerlijk. De volgende punten zijn hierbij van belang:

Administreer van elke inkoop in hoeverre deze geldt als 'duurzaam ingekocht'

Veel overheden hanteren een (al dan niet digitaal) 'startformulier' of checklist waarop inkopers aangeven in hoeverre de door de overheid opgestelde duurzaamheidseisen zijn opgenomen in de aanbesteding. De gegevens van deze startformulieren dienen te worden verzameld en verwerkt in een overzicht.

Administreer van elke inkoop in hoeverre de door de overheid opgestelde 'duurzaamheidswensen' (selectie- en gunningcriteria) en eventuele eigen aanvullende duurzaamheidscriteria zijn opgenomen. Hoewel de duurzaamheidsselectie- en gunningcriteria en eigen aanvullende duurzaamheidscriteria niet worden meegerekend bij de bepaling van het percentage duurzaam inkopen, geeft het wel aan welke overheden voorop lopen. U kunt zich er zowel binnen uw organisatie als naar de buitenwereld mee profileren als ambitieuze deelnemer aan het duurzaam inkopen programma. Bovendien hebt u een grotere kans om duurzamere producten/diensten/werken geleverd te krijgen.

Stel een escalatieprocedure op voor inkopen waarin niet alle duurzaamheidseisen zijn opgenomen

Indien niet alle duurzaamheidseisen zijn toegepast is het van belang te administreren waarom dit niet is gebeurd. Er kunnen goede redenen zijn om duurzaamheidseisen in bepaalde situaties niet toe te passen. Deze gevallen zijn hierboven beschreven bij het onderdeel: 'Uitzonderingen op de toepassing van duurzaamheidseisen'. Het is van belang hier heldere afspraken over te maken.

Dit kan door middel van het opstellen van een escalatieprocedure. In deze escalatieprocedure wordt afgesproken welke stappen dienen te worden genomen indien niet alle duurzaamheidseisen worden opgenomen, wie hierover beslist en wie hiervoor verantwoordelijk voor is. Iedereen die met de inkoop gemoeid is dient op de hoogte te zijn van deze escalatieprocedure.